1. CV.

- 12:00 - 14:00
- okruh
- polynomy nad okruhem R (R je v celém případě defaultně komutativní)
- ireducibilní $\Leftrightarrow$ nejde napsat jako součin dvou nekonst. polynomů nad tím samým okruhem

§4

- $f(x)$ je primitivní (pokud $f(x) \neq 0$ a $\gcd(a_n, a_{n-1}, \dots, a_0) = 1$.
- Gaussovo lemma (primitivita): Nechť $f(x), g(x) \in \mathbb{Z}[x]$ jsou primitivní. Pak $f(x) \cdot g(x)$ je primitivní
- důkaz: sporem: $f(x) \cdot g(x)$ není primitivní $\Rightarrow \exists$ prvočíslo p: p dělí všechny koeficienty $f(x) \cdot g(x)$

$f(x) = a_m x^m + \dots + a_0$

$g(x) = b_n x^n + \dots + a_0$

Nechť r, s jsou nejmenší takové indexy, že $p \nmid a_r$, $p \nmid b_s$.

Pak koeficient $f(x) \cdot g(x)$ u x^{r+s} není dělitelný p je $a_r b_s + k$, kde k je dělitelný p, spor. $\square$

- Gaussovo lemma (ireducibilita): Nechť $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$ je ireducibilní nad $\mathbb{Z}$. Pak je ireducibilní nad $\mathbb{Q}$. (opačná implikace je zřejmá)
- důkaz: sporem, nechť existují $g(x), h(x) \in \mathbb{Q}[x]$ (nekonst.), $f(x) = g(x) \cdot h(x)$.

$\exists a, b \in \mathbb{Q} \setminus \{0\}$ a $g_1(x), h_1(x) \in \mathbb{Z}[x]$ (nekonst.) $\mid g(x) = a \cdot g_1(x)$, $h(x) = b \cdot h_1(x)$.

$f(x) = ab \cdot g_1(x) \cdot h_1(x)$, kde $a \cdot b \in \mathbb{Z}$, spor.
(z předchozího lemmatu, sporem)

- racionální kořen theorem
- Eisensteinovo kritérium: p je prvočíslo, $f(x) = a_n x^n + \dots + a_0 \in \mathbb{Z}[x]$ takový, že $p \mid a_0, \dots, p \mid a_{n-1}$, $p \nmid a_n$, $p^2 \nmid a_0$. Pak $f(x)$ je ireducibilní nad $\mathbb{Z}$
- důkaz: sporem $g(x) \cdot h(x) \in \mathbb{Z}[x]$ (nekonst.), $f(x) = g(x) \cdot h(x)$

$g(x) = b_k x^k + \dots + b_0$, $h(x) = c_l x^l + \dots + c_0$

$a_0 = b_0 \cdot c_0 \Rightarrow$ BÚNO $p \mid b_0$, $p \nmid c_0$

$a_n = b_k \cdot c_l \Rightarrow p \nmid b_k$.

Nechť j je nejmenší index takový, že $p \nmid b_j$.

Víme $a_j = b_j c_0 + \underbrace{b_{j-1} c_1 + \dots + b_0 c_j}_{\text{dělitelný } p}$ $\quad p \nmid b_j c_0 \Rightarrow p \nmid a_j$, $j < n \Rightarrow$ spor

– polynomy splňující Sobo kritériu se nazývají Eisensteinovské

* Nechť p je prvočíslo, dokažte, že $f(x) = x^{p-1} + x^{p-2} + \dots + x + 1$ je ireducibilní nad $\mathbb{Z}$

$x = y + 1$

$(y+1)^{p-1} + (y+1)^{p-2} + \dots + y + 1 + 1$

$f(x)$ je ired. $\Leftrightarrow f(x+c)$ je ired.

$$f(x) = \frac{x^p - 1}{x - 1} = \frac{(y+1)^p - 1}{y} = y^{p-1} + \binom{p}{1} y^{p-2} + \dots + p$$

Sobo je Eisensteinovský a tedy ireducibilní.

– cyklotomický (kruhový) polynom: $\zeta_n = e^{\frac{2\pi i}{n}}$

$$\Phi_n(x) = \prod_{\substack{j=1 \\ (j,n)=1}}^{n} (x - \zeta_n^j)$$

př.) $\Phi_1(x) = x - 1$, $\Phi_2 = x + 1$, $\Phi_p = \frac{x^p - 1}{x - 1}$, $\Phi_4(x) = x^2 + 1$

$$x^n - 1 = \prod_{d \mid n} \Phi_d(x) \Rightarrow \Phi_n(x) \in \mathbb{Z}[x] \qquad \deg \Phi_n(x) = \varphi(n) \Rightarrow \sum_{d \mid n} \varphi(d) = n$$

* (IMO 1993/1). Nechť $n \in \mathbb{N}$, $n > 1$. Dokažte, že $f(x) = x^n + 5x^{n-1} + 3$ je ireducibilní nad $\mathbb{Z}$

důkaz Eisenstein zakončíme s $j = n - 1$, tedy $f(x)$ má celočíselný kořen

$f(c) = 0 \Rightarrow c \in \{-1, 1, -3, 3\}$, spor

2. CV.

pro složené $n = a \cdot b$, $a, b > 1$

$$x^{n-1} + x^{n-2} + \dots + x + 1 = \frac{x^a - 1}{x - 1}\left(x^{a(b-1)} + x^{a(b-2)} + \dots + x^a + 1\right)$$

$$= \frac{x^n - 1}{x - 1} = \prod_{\substack{d \mid n \\ d > 1}} \Phi_d(x)$$

* Nechť $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$ nekonst., dokažte, že $\exists$ nekonečně mnoho $k \in \mathbb{Z}$ takových, že $f(x)+k$ je ireducibilní

$$f(x) = a_n x^n + a_{n-1}x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$$

$f(x)+k$ ~~$= a_n x^n + \dots + a_0 + k$~~ je nevočíslo $\pm p$

$$h(x) = g(x)h(x) = (b_{n-k}x^{n-k} + \dots + b_0)(c_k x^k + \dots + c_0)$$

BÚNO $b_0 = p$ $\quad \alpha_{k+1}\cdot\dots\cdot\alpha_n$

$c_0 = \pm 1$ $\quad \alpha_1 \cdot \dots \cdot \alpha_k$

α kořeny

$b_{n-k}c_k = a_n$ $\quad |\alpha_1|\cdot\dots\cdot|\alpha_k| = \frac{1}{|c_k|} \le 1$

$a_k \neq 0$

- lemma: $|a_0| > |a_n| + \dots + |a_1|$, pak pro každý kořen $|\alpha| > 1$

$$|a_n| + \dots + |a_1| \ge |a_n||\alpha|^n + \dots + |a_1|\cdot|\alpha| \ge |a_n\alpha^n + \dots + a_1\alpha| = |-a_0| = |a_0| \quad \square$$

- Jordanova křivka – uzavřená, vepsaná se
- Cauchyova věta (z komplexní analýzy)
  Rouchéova
- lze ji dokázat základní větou algebry

* $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$ normovaný ($a \neq 0$), $f(x) = x^n + a_{n-1}x^{n-1} + \dots + a_0$ takový, že $n-1$ jeho kořenů včetně násobností leží uvnitř $K(0,1)$. Dokažte, že $f(x)$ je ireducibilní

jednotková kružnice

nemůžou všechny ležet uvnitř, jedny, které by šel rozložit, tak všechny kořeny budou ležet uvnitř, spor

- Eisensteinovo kritérium: $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$, $a_0 \neq 0$, $f(x) = x^n + a_{n-1}x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$ takový, že

  buď 1) $|a_{n-1}| > 1 + |a_{n-2}| + \dots + |a_0|$

  nebo 2) $|a_{n-1}| = 1 + |a_{n-2}| + \dots + |a_0|$ a $f(1) \neq 0 \neq f(-1)$

  pak $f(x)$ je ireducibilní

- důkaz: $g(x) = a_{n-1}x^{n-1}$

$|x| = 1$: $\quad |f(x) - g(x)| = |x^n + a_{n-2}x^{n-2} + \dots + a_0| \le 1 + |a_{n-2}| + \dots + |a_0| \le |a_{n-1}| = |a_{n-1}x^{n-1}|$

$= |g(x)| \le |f(x)| + |g(x)|$

Jsme v případě, že to je ostrá nerovnost, v 1) případě je to zřejmý

2. případ $f(x) \neq 0$, pak $|g(x)| < |f(x)| + |g(x)|$, takže $f(x) \neq 0$, $f(x) = 0$

$f(z)=0 \Rightarrow a_{n-1}z^{n-1} \in \mathbb{R}$

$z^n \in \mathbb{R}$

$\frac{z}{a_{n-1}} = \frac{z^n}{a_{n-1}z^{n-1}} \in \mathbb{R} \Rightarrow z \in \mathbb{R}$ □

* n je prvočíslo, dokažte $f(x)=x^{n-1}+2x^{n-2}+\dots+(n-1)x+n$ je ireducibilní

IMO 1993/1

$f(x)=x^{n-1}+2x^{n-2}$

$(x-1)f(x) = x^n+x^{n-1}+\dots+x-n$

$(x-1)^2 f(x) = x^{n+1}-(n+1)x+n$

$g(x) = -(n+1)z$

$\Gamma = k(0,R)$

$z \in \Gamma$: $|(z-1)^2 f(z) - g(z)| = |z^{n+1}+n| \overset{?}{<} |z-(n+1)z| = (n+1)R$

$R = 1-\varepsilon$

$|z^{n+1}+n| \le R^{n+1}+|n|$

dokážeme $R^{n+1}+n < (n+1)R$

$h(R) = (n+1)R - R^{n+1} - n$

$h'(R) = n+1-(n+1)R^n = (n+1)(1-R^n)$

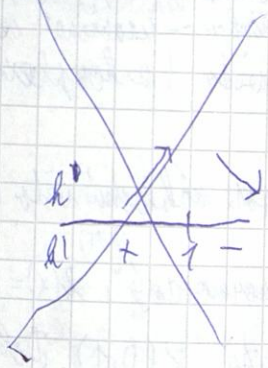

$\alpha \in \mathbb{C}$, $f(\alpha)=0$, $|\alpha| \le 1$

$\alpha^n + \dots + \alpha = n$

$n = |n| \le |\alpha^n + \dots + \alpha| \le |\alpha^n| + \dots + |\alpha| \le n$

$\exists u>0 : \alpha^2 = u\cdot\alpha \Rightarrow \alpha = u \Rightarrow \alpha = 1$

$f(\alpha)=0 \Rightarrow |\alpha|>1$

A sporem: $f(x)=g(x)h(x)$, $g(x), h(x) \in \mathbb{Z}[x]$ nekonst. polynomy

$n = |n| = |f(0)| = |g(0)||h(0)|$

BÚNO $|g(0)|=1$, pak $\forall |\alpha|>1$

* $n, a_1, \dots, a_n \in \mathbb{N}$, $a_1 \ge a_2 \ge \dots \ge a_n$, $f(x) = x^n - a_{n-1}x^{n-1} - \dots - a_{n-1}x - a_n$. Dokažte, že $f(x)$ je ireducibilní.

$f(x)=x^n-a_1x^{n-1}-\dots-a_{n-1}x-a_n$

$f(x)(x-1) = x^{n+1} - (a_1+1)x^n + (a_1-a_2)x^{n-1} + (a_2-a_3)x^{n-2} + \dots + (a_{n-1}-a_n)x + a_n$

$|1| + |a_1 - a_2| + \dots + |a_{n-1} - a_n| + |a_n| = 1 + (a_1 - a_2) + \dots + (a_{n-1} - a_n) + a_n = 1 + a_1 = |-(a_1+1)|$

$r = 1+\varepsilon$, $\varepsilon > 0$, $\Gamma = k(0, r)$, Rouché pro $f(z)(z-1)$ a $g(z) = -(a_1+1)z^n$

$z \in \Gamma \Rightarrow |z| = r$ $\quad |f(z)(z-1) - g(z)| = |z^{n+1} + (a_1 - a_2)z^{n-1} + \dots + (a_{n-1} - a_n)z + a_n| \leq$

$\leq r^{n+1} + (a_1 - a_2)r^{n-1} + \dots + (a_{n-1} - a_n)r + a_n$

$|g(z)| = (a+1)r^n$

$|f(z)(z-1)| + |g(z)| - |f(z)(z-1) - g(z)| \geq |g(z)| - |f(z)(z-1) - g(z)| \geq (a+1)r^n - r^{n+1} - (a_1 - a_2)r^{n-1} - \dots - a_n = h(r)$

$h(1) = 0$

$h'(1) = n(a_1+1) - (n+1) - (n-1)(a_1 - a_2) - (n-2)(a_2 - a_3) - \dots - 1 \cdot (a_{n-1} - a_n) \geq$

$\geq n(a_1+1) - (n+1) - n(a_1 - a_2) - n(a_2 - a_3) - \dots - n(a_{n-1} - a_n) =$

$= n \cdot a_n - 1 \geq 0$ pro $n \geq 2$, případ $n = 1$ je triviální

$\varepsilon \to 0^+$: $f(z)(z-1)$ má n z těch $n-1$ kořenů v abs. hodnotě ≤ 1.

$|\alpha| = 1$, $f(\alpha)(\alpha - 1) = 0$: $|\alpha^{n+1} + (a_1 - a_2)\alpha^{n-1} + \dots + (a_{n-1} - a_n)\alpha + a_n| = |(a_1+1)\alpha^n|$

$a_1 + 1 = 1 + (a_1 - a_2) + \dots + (a_{n-1} - a_n) + a_n \geq a_1 + 1$

$\alpha^{n+1} \mid (a_1 - a_2)\alpha^{n-1} \mid \dots \mid (a_{n-1} - a_n)\alpha \in \mathbb{R}_0^+ \Rightarrow (a_1+1)\alpha^n \in \mathbb{R}_0^+ \Rightarrow \alpha^n \in \mathbb{R}_0^+ \Rightarrow \alpha = \frac{\alpha^{n+1}}{\alpha^n} \in \mathbb{R}_0^+$

$\Rightarrow \alpha = 1$

$n \geq 2 \Rightarrow h(1) < 0 \Rightarrow n-1$ z n kořenů $f(x)$ má abs. hodnotu < 1, spor

* $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$, $a \in \mathbb{Z}$, $a \neq 0$, $f(x) = x^n + ax^{n-1} + \dots + ax - 1$. Dokažte, že $f(x)$ je ired.

$P(x) = f(x)(x-1) = x^{n+1} + (a-1)x^n - (a+1)x + 1$

(i) $a < 0$: $\quad g(x) = (a-1)x^n$

$|z| = r = 1+\varepsilon$: $\quad |P(z) - g(z)|$

$|P(z)| + |g(z)| - |P(z) - g(z)| \geq |g(z)| - |P(z) - g(z)| \geq$

$\geq (|a|+1)r^n - r^{n+1} - (|a|-1)r - 1 = h(r)$

$h(1) = 0$, $h'(1) = (n-1)\cdot|a| > 0$

$|z| = 1$, $P(z) = 0 \Rightarrow |\alpha^{n+1} - (a+1)\alpha + 1| = |-(a-1)\alpha^n|$

$|\alpha| + 1 = 1 + |a| - 1 + 1 \geq |a| + 1$

$\alpha^{n+1} \in \mathbb{R}^+$, $-(a-1)\alpha^n \in \mathbb{R}^+ \Rightarrow \alpha = \frac{\alpha^{n+1}}{\alpha^n} \in \mathbb{R}^+ \Rightarrow \alpha = 1$, $f(1) = (n-1)a \neq 0$

(ii) $a > 0$: $\quad g(x) = -(a+1)x$

$r = 1-\varepsilon$, $\varepsilon > 0$, $|z| = r$

$$|f(z)(z-1)| + |g(z)| - |f(z)(z-1) - g(z)| \geq |g(z)| - |f(z)(z-1) - g(z)| \geq$$

$$\geq (a+1)\mu - \mu^{n+1} - (a-1)\mu^n - 1 = h(\mu)$$

$h(1) = 0$, $h'(1) = a(1-n) < 0$

$\varepsilon \to 0^+ \Rightarrow f(z)(z-1)$ má 1 kořen v abs. hodnotě < 1.

$|z| = 1$, $\exists t \in \mathbb{R}$: $f(z)(z-1) + t \neq 0 \Rightarrow a+1 = |(a+1)z| \leq |z^{n+1} + t + (a-1)z^n| + |t| = a+1$

$(a+1)z \in \mathbb{R}^+ \Rightarrow z \in \mathbb{R}^+ \Rightarrow z = 1$

– značení $F(x) = a_n x^n + \dots + a_0$, $a_n \neq 0$

$\widetilde{F}(x) = a_0 x^n + \dots + a_n$

– $a_0 = F(0) \neq 0 \Rightarrow \widetilde{\widetilde{F}}(x) = F(x)$

– $\widetilde{F}(x) = F\left(\frac{1}{x}\right) \cdot x^n$

$\widetilde{FG}(x) = \widetilde{F}(x) \cdot \widetilde{G}(x)$

– pokud $F(0) \neq 0$, tak F je ireed $\Leftrightarrow \widetilde{F}$ je ireed

* Dk. $\forall n \in \mathbb{N}$ mají polynomy $(3x^2+7x+2)^n$ a $(6x^2+5x+1)^n$ stejné součty druhých mocnin koeficientů

$f(x) \cdot \widetilde{f}(x)$ ... koeficient u x^n je $\sum_{i=0}^{n} a_i^2$

$3x^2+7x+2 = f(x)$

$6x^2+5x+1 = g(x)$

$f(x) = (3x+1)(x+2)$

$g(x) = (3x+1)(2x+1)$

$f(x) \cdot \widetilde{f}(x) = (3x+1)(x+2)(x+3)(2x+1) = g(x) \cdot \widetilde{g}(x)$

$f^n \cdot \widetilde{f}^n(x) = f^n(x) \cdot \widetilde{f}^n(x) = (f(x) \cdot \widetilde{f}(x))^n = (g(x) \cdot \widetilde{g}(x))^n$

– $f(x) \mid g(x) \Leftrightarrow \widetilde{f}(x) \mid \widetilde{g}(x)$

$f(0) \neq 0 \neq g(0)$

– $(\widetilde{f}(x), \widetilde{g}(x)) = c \cdot \widetilde{(f(x), g(x))}$, $c \in \mathbb{C} \setminus \{0\}$

– $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$, $f(x) \neq 0$

$f(x) = c \cdot q_1(x) \cdots q_k(x)$, $q(x)$ ireed, primitivní, jednoznačný rozklad

$c \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$

takto lze definovat gcd

- vlastně
- reciprokým polynom $\tilde{f}(x) = f(x)$

$$x^n \cdot f\left(\frac{1}{x}\right) = f(x)$$

$x = -1$: $(-1)^n f(-1) = f(-1) \overset{n \text{ liché}}{\Rightarrow} f(-1) = 0$

- záporně reciprokým polynom: $\tilde{f}(x) = -f(x)$

$$x^n \cdot f\left(\frac{1}{x}\right) = -f(x)$$

$x = 1$: $f(1) = -f(1) \Rightarrow f(1) = 0$

$x = -1$: n sudé $\Rightarrow f(-1) = 0$

$$\frac{1}{x^{n/2}} \cdot f(x) = h\left(x + \frac{1}{x}\right)$$

- $f(0) \neq 0$, $c \in \mathbb{C} \setminus \{0\}$ $\quad \tilde{f}(x) = c \cdot f(x)$

$$a_0 = c \cdot a_n$$
$$a_n = c \cdot a_0$$
$$a_0 \cdot a_n = c^2 \cdot a_n \cdot a_0$$
$$c^2 = 1$$
$$c = \pm 1$$

- lemma: a) $f(x), g(x) \in \mathbb{Q}[x]$, $f(0) \neq 0 \neq g(0)$, $\tilde{g}(x) = \pm g(x)$

Pak $g(x) \mid f(x) \iff g(x) \mid (f(x), \tilde{f}(x))$

b) $f(x)$ má nekonstantní ± reciprokého faktoru $\iff (f(x), \tilde{f}(x)) \neq 1$ (nsnm.)

- důkaz: a) $\Rightarrow$ $g(x) \mid f(x) \Rightarrow \pm g(x) = \tilde{g}(x) \mid \tilde{f}(x) \Rightarrow g(x) \mid \tilde{f}(x)$

$\Leftarrow$ zřejmý

b) $\Rightarrow$ $f(x)$ nekonst. $\tilde{h}(x) = \pm h(x)$, $h(x) \mid f(x) \overset{a)}{\Rightarrow} h(x) \mid (f(x), \tilde{f}(x)) \Rightarrow (f(x), \tilde{f}(x))$ nekonst.

$\Leftarrow$ ~~$(f(x), \tilde{f}(x)) = c \in \mathbb{Q} \setminus \{0\}$~~

$$(f(x), \tilde{f}(x)) = c \cdot (\tilde{f}(x), f(x)) = c \cdot (f(x), \tilde{f}(x)) \Rightarrow (f(x), \tilde{f}(x)) \text{ je reciprokým faktorem } f(x)$$

($c \in \mathbb{Q} \setminus \{0\}$)

- $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$, $f(0) \neq 0$

$$S_f = \{g(x) \in \mathbb{Z}[x] \mid f(x) \cdot \tilde{f}(x) = g(x) \cdot \tilde{g}(x)\}$$

$\pm f(x), \pm \tilde{f}(x) \in S_f$

$f(x) = f_1(x) \cdot f_2(x) \Rightarrow f_1(x) \cdot \tilde{f}_2(x) \in S_f$

$$f_1(x) \cdot \tilde{f}_2(x) = \pm f(x) = \pm f_1(x) \cdot f_2(x)$$
$$\tilde{f}_2(x) = \pm f_2(x)$$
$$f_1(x) \cdot \tilde{f}_2(x) = \pm \tilde{f}(x) \qquad f_1(x) = \pm \tilde{f}_1(x)$$

- důsledek 1: $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$, $f(0) \neq 0$,

$S_f = \{\pm f(x), \pm \tilde{f}(x)\}$ $\quad |S_f| \leq 4$

Pokud $f(x) = g_1(x) \cdot g_2(x)$, pak $g_1(x)$ nebo $g_2(x)$ je reciproký

- důsledek 2: $f \in \mathbb{Z}[x]$, $f(x) \neq 0$, $S_f = \{\pm f(x), \pm \tilde{f}(x)\}$

$(f, \tilde{f}) =$ konst. $\Rightarrow f$ je irred.

- důsledek 3: $f \in \mathbb{Z}[x]$, $f(0) \neq 0$, $S_f = \{\pm f(x), \pm \tilde{f}(x)\}$, $(f(x), \tilde{f}(x))$ je nekonst. dělitel nad $\mathbb{Z}$.

Pak $\dfrac{f(x)}{(f(x), \tilde{f}(x))}$ je irred. nad $\mathbb{Z} \Rightarrow f(x) = (f(x), \tilde{f}(x)) \cdot \dfrac{f(x)}{(f(x), \tilde{f}(x))}$

- důkaz: $p(x)$ je nekonst. irred. $p(x) \mid \dfrac{f(x)}{(f(x), \tilde{f}(x))}$. Pak $p(x)$ není recip.

Předpoklad $p(x)$ byl recip. $\Rightarrow p(x)\,(f(x), \tilde{f}(x))$ je recip. $\Rightarrow p(x)\,(f(x), \tilde{f}(x)) \mid (f(x), \tilde{f}(x)) \Rightarrow p(x) =$ konst.

$f(x) = p(x) \cdot \dfrac{f(x)}{p(x)} \Rightarrow \dfrac{f(x)}{p(x)}$ je recip. $\Rightarrow \dfrac{f(x)}{p(x)} \mid (f(x), \tilde{f}(x)) \Rightarrow f(x) \mid p(x)(f(x), \tilde{f}(x))$ □

* $n \in \mathbb{N} \setminus \{1, 3\}$, $f(x) = x^n - x - 1$ (Landau–Ramanujanův problém) je ireducibilní

Nechť $g(x) \in \mathbb{Z}[x]$: $g(x) \cdot \tilde{g}(x) = f(x) \cdot \tilde{f}(x)$

$g(0) \neq 0$

Nechť $g(x) = \pm x^m \pm x^k \pm 1$, $1 \leq k \leq n-1$

~~Když n x^{n+k} a $g(x)\,\tilde{g}(x)$ dává~~ $\tilde{g}(x) = \pm x^m \pm x^{m-k} \pm 1$

$g(x) \cdot \tilde{g}(x) = \pm x^{2m} \pm x^{m+k} \pm x^{2m-k} + 3x^m \pm x^{m-k} \pm x^k \pm 1$

$\tilde{f} = -x^n - x^{n-1} + 1$

$f(x)\tilde{f}(x) = -x^{2n} - x^{2n-1} + x^{n+1} + 3x^n$

$n+k = 2n-1 \Leftrightarrow k = n-1$

$2n-k = 2n-1 \Leftrightarrow k = 1$

Nechť $S_g = \{\pm g(x), \pm \tilde{g}(x)\}$

$h(x) \mid f(x) \wedge h(x) \mid \tilde{f}(x) \Rightarrow h(x) \mid (f(x) + \tilde{f}(x)) = -(x^{n-1} + x) \Rightarrow h(x) \mid x^{n-1} + x^2 \Rightarrow$

$\Rightarrow h(x) \mid x^2 + x + 1$ $\quad \omega = e^{\frac{2\pi i}{3}}$, $f(\omega) = 0 \Rightarrow \omega^n = \omega + 1$

* $-1 \neq -f(x) = x^n + x + 1$

S_g se určuje úplně jinak

$\tilde{f}(x) = x^n + x^{n-1} + 1$

$h(x) \mid (a(x), \tilde{f}(x)) \Rightarrow h(x) \mid (\tilde{f}(x) - f(x)) = x^{n-1} - x \Rightarrow h(x) \mid (x^{n-1} - x^2 - f(x)) = -(x^2 + x + 1)$

$f(\omega) = 0$

$\omega^n = -\omega - 1$

$\omega^n = \omega^2$

$n \equiv 2 \pmod 3$

$x^n + x + 1 = \begin{cases} (x^2 + x + 1) \cdot \dfrac{x^n + x + 1}{x^2 + x + 1} & n \equiv 2 \pmod 3 \\ \text{je irred.} & n \not\equiv 2 \pmod 3 \end{cases}$

* $x^n+x-1 = f(x)$

$$f(-x) = (-1)^n x^n - x - 1 = \begin{cases} x^n - x - 1 & 2 \mid n \\ -(x^n+x+1) & 2 \nmid n \end{cases}$$

x^n+x-1 { ired. pro $n \not\equiv 5 \pmod 6$

$(x^2-x+1)\cdot \frac{x^n+x-1}{x^2-x+1}$ pro $n \equiv 5 \pmod 6$

* x^n-x+1

analogicky lze rozložit zvlášť pro $n \equiv 2 \pmod 6$

* Důkaz (jiným způsobem), že $f(x) = x^n \pm (x+1)$ jsou ireducibilní $n \geq 3$.

$f(\alpha) = 0$

$\alpha = re^{i\varphi}$

$\alpha^n = r^n(\cos(n\varphi) + i\sin(n\varphi))$

$\alpha^n = \mp(\alpha+1)$

$|\alpha|^{2n} = |\alpha+1|^2$

$r^{2n} = (r\cos\varphi+1)^2 + (r\sin\varphi)^2 = r^2 + 2r\cos\varphi + 1$

$\cos\varphi = \frac{r^{2n}-r^2-1}{2r} = \frac{r^{2n-1}}{2} - \frac{r}{2} - \frac{1}{2r} =: h(r)$

$h'(r) = \frac{2n-1}{2}\cdot r^{2n-2} - \frac{1}{2} + \frac{1}{2r^2} > 0$ pro $r > 0$, tedy h je rostoucí

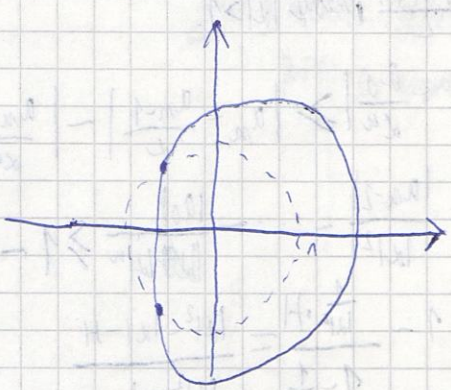

$\alpha_1, \dots, \alpha_k$ kořeny polynomu $p(x)$ stupně n

$$S(p(x)) = \sum_{i=1}^{k} \left(\alpha_i - \frac{1}{\alpha_i}\right) = -\frac{a_{n-1}}{a_n} + \frac{a_1}{a_0}$$

$p(x) \in \mathbb{R}[x] \Rightarrow S(p(x)) \in \mathbb{R}$

$S(p_1(x)\cdot p_2(x)) = S(p_1(x)) + S(p_2(x))$

$p(x) \in \mathbb{Z}[x] \wedge a_n, a_0 \in \{-1, 1\} \Rightarrow S(p(x)) \in \mathbb{Z}$

$S(f(x)) = -\frac{0}{1} + \frac{\pm 1}{\pm 1} = 1$. $f(x) = f_1(x)\cdot f_2(x)$

$S(f_1(x)) + S(f_2(x)) = 1$

$\in \mathbb{Z} \quad \in \mathbb{Z}$

$g(x) \mid f(x)$ $\quad f(x) \in \mathbb{Z}[x]$ $\quad \alpha_j = \mu_j e^{i\varphi_j}$

$$2S(f(x)) = S(g(x)) + \overline{S(g(x))} = \sum_{j=1}^{k} \left(\alpha_j + \overline{\alpha_j} - \frac{1}{\alpha_j} - \frac{1}{\overline{\alpha_j}}\right) = \sum_{j=1}^{k} \left(2\mu_j \cos\varphi_j - 2\cdot\frac{1}{\mu_j}\cos\varphi_j\right)$$

$$S(g(x)) = \sum_{j=1}^{k} \cos\varphi_j \cdot \frac{\mu_j^2 - 1}{\mu_j} = \sum_{j=1}^{k} \frac{\mu_j^{2n} - \mu_j^2 - 1}{2\mu_j} \cdot \frac{\mu_j^2 - 1}{\mu_j} = \sum_{j=1}^{k} \frac{\mu_j^{2n+2} - \mu_j^{2n} - \mu_j^4 + 1}{2\mu_j^2}$$

$$S(g(x)) = \frac{1}{2}\sum_{j=1}^{k} \left(\mu_j^{2n} - \mu_j^{2n-2} - \mu_j^2 + \frac{1}{\mu_j^2}\right) \geq \frac{1}{2}\sum_{j=1}^{k} \left(-1 + \frac{1}{\mu_j^2}\right) = \frac{1}{2}\left(\left(\sum_{j=1}^{k} \frac{1}{\mu_j^2}\right) - k\right) =$$

$$= \frac{k}{2}\left(\frac{\sum_{j=1}^{k} \frac{1}{\mu_j^2}}{k} - 1\right) \geq \frac{k}{2}\left(\sqrt[k]{\prod \frac{1}{\mu_j^2}} - 1\right) = 0 \qquad \square$$

– $h(x) = f_1(x)\cdot f_2(x) \in \mathbb{Z}[x]$, c je kořen, tak BÚNO $|f_1(c)| = 1$

$d_1, \dots, d_k$ kořeny $f_1(x)$

$$1 \leq |f_1(c)| = \left|\prod_{j=1}^{k} (c - d_j)\right| = \prod_{j=1}^{k} |c - d_j| \Rightarrow \text{nějaký kořen je „blízko“ } c.$$

– Lemma 1: $f(x) \in \mathbb{Z}[x]$, $f(x) = a_n x^n + \dots + a_0$, $a_n \geq 1$, $a_{n-1} \geq 0$, $H > 0$, $|a_i| < H$ pro $i \in \{0, \dots, n-1\}$, $\alpha \in \mathbb{C}$, $f(\alpha) = 0$. Pak buď $\operatorname{Re}\alpha \leq 0$ nebo $|\alpha| < \frac{1+\sqrt{1+4H}}{2}$

– důkaz: sporem. Nechť $\operatorname{Re}\alpha > 0$ a $|\alpha| \geq \frac{1+\sqrt{1+4H}}{2}$, tedy $|\alpha| > 1$.

$$0 = \left|\frac{f(\alpha)}{\alpha^n}\right| = \left|a_n + \frac{a_{n-1}}{\alpha} + \frac{a_{n-2}}{\alpha^2} + \dots + \frac{a_0}{\alpha^n}\right| \geq \left|a_n + \frac{a_{n-1}}{\alpha}\right| - \left|\frac{a_{n-2}}{\alpha^2} + \dots + \frac{a_0}{\alpha^n}\right| \geq$$

$$\geq \operatorname{Re}\left(a_n + \frac{a_{n-1}}{\alpha}\right) - \frac{|a_{n-2}|}{|\alpha|^2} - \dots - \frac{|a_0|}{|\alpha|^n} \geq 1 - H\left(\frac{1}{|\alpha|^2} + \dots + \frac{1}{|\alpha|^n}\right) >$$

$$> 1 - H\cdot\sum_{j=2}^{\infty} \frac{1}{|\alpha|^j} = 1 - \frac{\frac{1}{|\alpha|^2}\cdot H}{1 - \frac{1}{|\alpha|}} = \frac{|\alpha|^2 - |\alpha| - H}{|\alpha|^2 - \alpha}$$

tedy $|\alpha|^2 - |\alpha| - H < 0$, což znamená, že α je spor. s $|\alpha| \geq \frac{1+\sqrt{1+4H}}{2}$

– Lemma 2: $f(x) = a_n x^n + \dots + a_0$, $a_i \in \{0, 1\}$, $i \in \{0, \dots, n-1\}$, $\alpha \in \mathbb{C}$, $f(\alpha) = 0$. Pak $\operatorname{Re}\alpha < \frac{3}{2}$.

– důkaz: sporem, nechť $\operatorname{Re}\alpha \geq \frac{3}{2}$, tedy $|\alpha| \geq \frac{3}{2} > 1$

$$0 = \left|\frac{f(\alpha)}{\alpha^n}\right| = \left|a_n + \frac{a_{n-1}}{\alpha^1} + \frac{a_{n-2}}{\alpha^2} + \dots + \frac{a_0}{\alpha^n}\right| \geq \left|a_n + \frac{a_{n-1}}{\alpha} + \frac{a_{n-2}}{\alpha^2}\right| - \left|\frac{a_{n-3}}{\alpha^3} + \dots + \frac{a_0}{\alpha^n}\right| \geq$$

$$\geq \dots > \left|1 + \frac{a_{n-1}}{\alpha} + \frac{a_{n-2}}{\alpha^2}\right| - \frac{1}{|\alpha|^2(|\alpha|-1)}$$

Dobrý $|\arg\alpha| \leq \frac{\pi}{4}$, tak $\operatorname{Re}\frac{1}{\alpha^2} \geq 0$, tedy

$$0 \geq \operatorname{Re}\left(1 + \frac{a_{n-1}}{\alpha} + \frac{a_{n-2}}{\alpha^2}\right) - \frac{1}{|\alpha|^2(|\alpha|-1)} \geq 1 - \frac{1}{|\alpha|^2(|\alpha|-1)} \geq 1 - \frac{1}{\left(\frac{3}{2}\right)^2\left(\frac{3}{2}-1\right)} > 0$$

Pokud $|\arg\alpha| > \frac{\pi}{4}$, lemma 1 $\Longrightarrow$ $|\alpha| < \frac{1+\sqrt{5}}{2}$

$$2(\mathrm{Re}\,\alpha)^2 < (\mathrm{Re}\,\alpha)^2 + (\mathrm{Im}\,\alpha)^2 < \left(\frac{1+\sqrt{5}}{2}\right)^2$$

$$|\mathrm{Re}\,\alpha| < \frac{1+\sqrt{5}}{2\sqrt{2}} < \frac{3}{2}, \text{ spor.}$$

- Cohnovo kritérium: $b \in \mathbb{N}$, $b \geq 2$, $p = \overline{r_n r_{n-1} \ldots r_0}_b = r_n b^n + \ldots + r_0$, $r_i \in \{0, \ldots, b-1\}$, $r_n \neq 0$
  (p prvočíslo)
  - důsl.: Pak $f(x) = r_n x^n + \ldots + r_0$ je ired nad $\mathbb{Z}$.
  - důkaz:
    Pokud $b \geq 3$, pak $H = b-1$

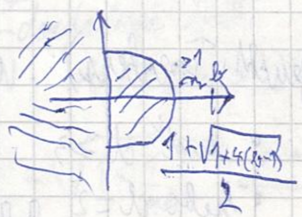

$$\frac{1+\sqrt{1+4(b-1)}}{2} \leq b-1$$

$$\sqrt{1+4(b-1)} \leq 2b-3 \qquad p = f(b)$$

$$4(b-3)(b-1) \geq 0$$

Pokud $b=2$: sporem $f(x) = g(x) \cdot h(x)$

$p = f(2) \Longrightarrow$ BÚNO $|g(2)| = 1$

$|1-\alpha_i| < |2-\alpha_i|$

$\mathbb{Z} \ni |g(1)| < |g(2)| = 1$

$g(1) = 0$, spor.

- $\alpha \in \mathbb{N}$, $s > 0$
  $R_\alpha(s) =$

- $R[x_1, x_2] = (R[x_1])[x_2]$
- K těleso $\Longrightarrow$ $K[x]$ je okruh hlavních ideálů
- homogenní polynom
- $f(x) \in K[x]$
- $f(x_1, \ldots, x_n) \in K[x_1, \ldots, x_n]$ je absolutně ireducibilní, pokud je ireducibilní nad $\overline{K}$ (algebraický uzávěr)

$x^2 - y \in \mathbb{Q}[x,y]$ je abs. ired., $x^2 + y^2 \in \mathbb{R}[x,y]$ není abs. ired.
$\quad = (x+iy)(x-iy)$

$$f(x,y) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} y + \ldots + a_1 x y^{n-1} + a_0 y^n = a_n (x - \alpha_1 y) \cdots (x - \alpha_n y)$$

$n_1, n_2 \in \mathbb{N}$

* $f(x_1, x_2) = x_1^{n_1} + x_2^{n_2} \in \mathbb{C}[x_1, x_2]$ nemá v $\mathbb{C}[x_1, x_2]$ násobné faktory

sporem $g(x_1, x_2)^2 \mid f(x_1, x_2)$, $\deg_{x_1} g \neq 0$

$\mathbb{C}[x_1, x_2] = (\mathbb{C}[x_2])[x_1] \subseteq \mathbb{C}(x_2)[x_1]$

$\frac{df}{dx_1} = n_1 x_1^{n-1} \Rightarrow f(x_1, x_2)$ a $\frac{df}{dx_1}(x_1, x_2)$ nemají spol. kořen

* $d \geq 3$, $n_1, \dots, n_d \in \mathbb{N}$, pak $f(x_1, \dots, x_d) = x_1^{n_1} + \dots + x_d^{n_d} \in \mathbb{C}[x_1, \dots, x_d]$ je (abs.) ired.

indukcí: $d=3$: $f(x_1, x_2, x_3) = x_1^{n_1} + (x_2^{n_2} + x_3^{n_3}) \in (\mathbb{C}[x_1, x_3])[x_1]$

indukční krok: lehký

– Věta (** Ehrenfeucht, Svoreňa): $d \in \mathbb{N}$, $f_1(x), \dots, f_d(x) \in \mathbb{C}[x]$, $\deg f_i \geq 1$.

Pokud • buď $d \geq 3$

• nebo $d = 2$ a $\gcd(\deg f_1, \deg f_2) = 1$,

pak $f(x_1, \dots, x_d) = f_1(x_1) + \dots + f_d(x_d)$ je abs. ired.

– $e_k(x_1, \dots, x_n)$ k-tý elementární symetrický polynom

– $f(x) = x^n - e_1 x^{n-1} + e_2 x^{n-2} + \dots + (-1)^n e_n$ má kořeny $x_1, \dots, x_n$

– fundamentální věta o symetrických polynomech

* $f(x_1, \dots, x_n) = \prod_{\substack{i,j=1 \\ i<j}}^{n} (x_j - x_i) = \begin{vmatrix} 1 & x_1 & \dots & x_1^{n-1} \\ \vdots & & & \\ 1 & x_n & \dots & x_n^{n-1} \end{vmatrix}$

$f(x_{\sigma(1)}, \dots, x_{\sigma(n)}) = \operatorname{sgn}\sigma \cdot f(x_1, \dots, x_n)$

** $f(x_1, \dots, x_n) = \prod_{\substack{i,j=1 \\ i<j}}^{n} (x_j - x_i)^2$

– Def. $f(x) \in \mathbb{R}[x]$ s kořeny $x_1, \dots, x_n$, $n = \deg f$

$D_f = a_n^{2n-2} \prod_{i<j} (x_j - x_i)^2$ (diskriminant)

* $f(x) = x^n + \dots + a_0 \in \mathbb{C}[a_0, \dots, a_{n-1}][x]$

$D_f \in \mathbb{C}[a_0, \dots, a_{n-1}]$ je abs. ired.

$D_f(a_0, \dots, a_{n-1}) = \prod_{i<j} (x_j - x_i)^2$

$a_i = (-1)^{n-i} e_{n-i}$

$D_f((-1)^n e_n, \dots, -e_1) = \prod_{i<j} (x_i - x_j)^2$

spočítat: $D_{fg} = f \cdot h$

$\psi (\epsilon-1)^n$ . . . atd.

* $x^3 + ax^2 + bx + c$

$x = t + d$

$(t+d)^3 + a(t+d)^2 = t^3 + t^2(3d+a) + \mathcal{O}_{t\to\infty}(t)$

rozmezí: velké $\mathcal{O}$,

$\{a_n\}_{n=1}^{\infty}$, $\{b_n\}_{n=1}^{\infty}$, $a_n, b_n \in \mathbb{C}$

$a_n = \mathcal{O}(b_n) \iff \exists K>0\ \forall n \in \mathbb{N}: |a_n| \le K |b_n|$ dostatečně velké

př. $\sqrt{n^2+1} = \mathcal{O}(n)$, protože $\frac{\sqrt{n^2+1}}{n} = \sqrt{1+\frac{1}{n^2}} \xrightarrow{n\to\infty} 1$

$a_n = o(b_n) \iff \lim_{n\to\infty} \frac{|a_n|}{|b_n|} = 0$

př: $n^{10000000} = o(e^n)$ (10 000 000 l'Hospitalů)

$a_n \sim b_n$ (asymptoticky rovnice.) $\lim_{n\to\infty} \frac{|a_n|}{|b_n|} = 1$

př $\sqrt{n^2+1} \sim n$

~~$\psi(x) \sim \ln(x)$~~

$\pi(n) \sim \frac{n}{\ln(n)}$ PNT

$h(x) = \mathcal{O}_{x_0}(g(x))$

$\pi(x) \underset{x\to\infty}{\sim} \frac{x}{\ln x}$

$$\boxed{\frac{x}{\ln x} \underset{x\to\infty}{\sim} \int_2^x \frac{dt}{\ln t}} = \int_2^x 1 \cdot \frac{dt}{\ln t} \overset{*}{=} \left[\frac{1}{\ln t}\right]_2^x + \int_2^x \frac{dt}{(\ln t)^2} = \frac{x}{\ln x} - \frac{2}{\ln 2} + \int_2^x \frac{dt}{(\ln t)^2}$$

Jsme uhráni $\int_2^x \frac{dt}{(\ln t)^2} = \mathcal{O}\left(\int_2^x \frac{dt}{\ln t}\right)$

$\varepsilon > 0$: $K > 0$: $\frac{1}{\ln K} < \frac{\varepsilon}{2}$

$x > K$:

$$\frac{\int_2^x \frac{dt}{(\ln t)^2}}{\int_2^x \frac{dt}{\ln t}} = \frac{\int_2^K \frac{dt}{(\ln t)^2} + \int_K^x \frac{dt}{(\ln t)^2}}{\int_2^K \frac{dt}{\ln t} + \int_K^x \frac{dt}{\ln t}} < \frac{\int_2^K \frac{dt}{(\ln t)^2} + \frac{\varepsilon}{2}\int_K^x \frac{dt}{\ln t}}{\int_2^K \frac{dt}{\ln t} + \int_K^x \frac{dt}{\ln t}} \to \frac{\varepsilon}{2}$$

$$\pi(x) - \frac{x}{\ln x} = O\left(\frac{x}{(\ln x)^2}\right)$$

$$\pi(x) - \int_2^x \frac{dt}{t} = O\left(\sqrt{x}\cdot \ln x\right) \quad \text{(hypotéza, ekviv. RH)}$$

$3d + a = 0 \Rightarrow d = -\frac{a}{3}$

$t^3 + pt + q = 0$

$\alpha_1 + \alpha_2 + \alpha_3 = 0$ (kořeny) $\quad \alpha_3 = -\alpha_1 - \alpha_2$

$D_t = (\alpha_2-\alpha_1)^2(\alpha_3-\alpha_1)^2(\alpha_3-\alpha_2)^2 = (\alpha_2-\alpha_1)^2(-2\alpha_1-\alpha_2)^2(-\alpha_1-2\alpha_2)^2$

$p = \alpha_1\alpha_2 + \alpha_1\alpha_3 + \alpha_2\alpha_3 =$

$= \alpha_1\alpha_2 + \alpha_3(-\alpha_1-\alpha_2) = \alpha_1\alpha_2 - (\alpha_1+\alpha_2)^2$

$q = \alpha_1\alpha_2\alpha_3 = \alpha_1\alpha_2(-\alpha_1-\alpha_2)$

$D_x = [(\alpha_1-\alpha_2)(2\alpha_1+\alpha_2)(\alpha_1+2\alpha_2)]^2$

$= (\alpha_1^2 - 2\alpha_1\alpha_2 + \alpha_2^2)(2\alpha_1^2 + 5\alpha_1\alpha_2 + 2\alpha_2^2)^2$

$= \left((\alpha_1+\alpha_2)^2 - 4\alpha_1\alpha_2\right)\left(2(\alpha_1+\alpha_2)^2 + \alpha_1\alpha_2\right)^2$

$= (-3\alpha_1\alpha_2 - p)(3\alpha_1\alpha_2 - 2p)^2$

$= -(3\alpha_1\alpha_2 + p)(9(\alpha_1\alpha_2)^2 - 12\alpha_1\alpha_2 p + 4p^2)$

$= -(27(\alpha_1\alpha_2)^3 - 36(\alpha_1\alpha_2)^2 p + 12(\alpha_1\alpha_2)p^2 + 9(\alpha_1\alpha_2)^2 p - 12\alpha_1\alpha_2 p^2 + 4p^3)$

$= -27(\alpha_1\alpha_2)^3 - (\alpha_1\alpha_2)^2 p) - 4p^3 = -27q^2 - 4p^3$

$= -4p^3 - 27q^2$

$(\alpha_1+\alpha_2)^2 = p + \alpha_1\alpha_2 \quad \alpha_1\alpha_2 - p$

$q^2 = (\alpha_1+\alpha_2)^2(\alpha_1\alpha_2)^2 = (\alpha_1\alpha_2)^3 - p$

→ casus irreducibilis

* $\sqrt{a+ib} = \pm(c+id)$

$a + ib = c^2 - d^2 + 2icd$

$a = c^2 - d^2$

$b = 2cd$

$(c^2+d^2)^2 = (c^2-d^2)^2 + 4(cd)^2 = a^2 + b^2$

$c^2 + d^2 = \sqrt{a^2+b^2}$

$c^2 = \frac{a + \sqrt{a^2+b^2}}{2}$

$d^2 = \frac{-a + \sqrt{a^2+b^2}}{2}$

$\operatorname{sgn}(c)\cdot\operatorname{sgn}(d) = \operatorname{sgn}(b)$

$$c+id = \pm\sqrt{\frac{a+\sqrt{a^2+b^2}}{2}} \pm i\sqrt{\frac{-a+\sqrt{a^2+b^2}}{2}}$$

$a+ib = r(\cos\varphi + i\sin\varphi)$

$c+id = \pm\sqrt{r}\left(\cos\frac{\varphi}{2} + i\sin\frac{\varphi}{2}\right)$

$\cos\frac{\varphi}{2} = \pm\sqrt{\frac{1+\cos\varphi}{2}}$

$\sin\frac{\varphi}{2} = \pm\sqrt{\frac{1-\cos\varphi}{2}}$

$r = \sqrt{a^2+b^2}$

$\cos\varphi = \frac{a}{\sqrt{a^2+b^2}}$

$\sin\varphi = \frac{b}{\sqrt{a^2+b^2}}$

*př. $f(x) = 2x^3 + 6x^2 + 7x + c, \quad c \in \mathbb{C}$

Pro které c má $f(x)$ násobný kořen?

1. způsob: $f'(x) = 6x^2 + 12x + 7 \longrightarrow$ kořeny $x_1, x_2 \Rightarrow f(x_i) = 0$

2. způsob $x = t - 1$

$f(t) = 2t^3 + t - 3 + c = 2\left(t^3 + \frac{t}{2} - \frac{3}{2} + \frac{c}{2}\right)$

$D_f = -4\left(\frac{1}{2}\right)^3 - 27\left(\frac{c-3}{2}\right)^2 = 0$

* $f(x) = x^3 - x - 1$, p prvočíslo $f(x) \in \mathbb{Z}/p[X]$

pro které p má $f(x)$ násobný kořen jako polynom nad $\mathbb{Z}/p$.

1. způsob: $f'(x) = 3x^2 - 1$

$p = 3 \Rightarrow f'(x) = -1 = 2$ není kořen

$p \neq 3 \Rightarrow f'(x) = 0 \Rightarrow 3x^3 = x$

$f(x) = 0 \Rightarrow 3x^3 = 3x + 3$

$x = 3x + 3$

$-2x = -3 \quad \nearrow p = 2 \quad 1 = 0$

$p \neq 2$

$x = -3 \cdot \frac{p+1}{2}$

$3(2x)^3 = 4(2x)$

$3 \cdot (-3)^3 = 4(-3)$

$-81 = -12$

$69 = 0 \quad p \mid 69 \Rightarrow p = 23$

2. možnost: $D_6 = -23 \Rightarrow \Delta = 23$

plastic number = reálný kořen rovnice $x^3 = x + 1$

* $d \geq 3$, $A_1 \dots A_{d+1}$ je simplex v $\mathbb{R}^d$

$\forall i \in \{1, \dots, d+1\}$, O_i je střed sféry opsané $A_1 \dots A_{i-1} A_{i+1} \dots A_{d+1}$.

$\forall i$ p_i je přímka kolmá k $O_1 \dots O_{i-1} O_{i+1} \dots O_{d+1}$, $A_i \in p_i$.

Dokažte, že všechny přímky mají společný bod nebo jsou rovnoběžné.

- důkaz: nechť $O_1, \dots, O_{d+1}$ neleží v obecné poloze, pak p_i jsou rovnoběžné

nechť $O_1, \dots, O_{d+1}$ leží v obecné poloze, Q je střed sféry opsané $O_1 \dots O_{d+1}$

O ——— || ——— $A_1 \dots A_{d+1}$

Každý bod P je obraz středově souměrný s O podle středu Q.

Nechť $i, j, k \in \{1, \dots, d-1\}$ po dvou různé.

Chceme ukázat, že $PA_i \perp O_j O_k$

Mějme střed OA_i.

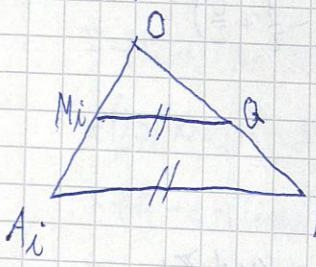

$|M_i O_j| = |M_i O_k| = \frac{|OA_i|}{2}$ ⇒ Thalesova věta

$M_i Q$ leží na ose všech $O_j O_k \Rightarrow M_i Q \perp O_j O_k$

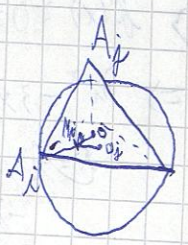

$|\sphericalangle A_i O_j O| = 90°$

$\Rightarrow A_i P \perp O_j O_k$

- Nechť $f(x_1, \dots, x_m, y_1, \dots, y_n) \in \mathbb{R}[x_1, \dots, x_m, y_1, \dots, y_n]$ splňuje $\forall \sigma \in S_m, \forall \tau \in S_n$

$f(x_{\sigma(1)}, \dots, x_{\sigma(m)}, y_{\tau(1)}, \dots, y_{\tau(n)}) = f(x_1, \dots, x_m, y_1, \dots, y_n)$

pak $\exists g(z_1, \dots, z_m, w_1, \dots, w_n) \in \mathbb{R}[z_1, \dots, z_m, w_1, \dots, w_n] : f(x_1, \dots, x_m, y_1, \dots, y_n) =$

$= g(e_{1,x}, \dots, e_{m,x}, e_{1,y}, \dots, e_{n,y})$

$a_m \neq 0 \neq b_n$

- $f(x) = a_m x^m + \dots + a_0$, $g(x) = b_n x^n + \dots + b_0 \in \mathbb{C}[x]$ s kořeny $\alpha_1, \dots, \alpha_m$, resp. $\beta_1, \dots, \beta_n$.
- Resultant polynomů f a g je: $\operatorname{Res}(f,g) = a_m^n \cdot b_n^m \cdot \prod_{i=1}^{m} \cdot \prod_{j=1}^{n} (\alpha_i - \beta_j)$
- $e_{i,\alpha} = (-1)^i \frac{a_{m-i}}{a_m}$, $e_{i,\beta} = (-1)\frac{b_{n-i}}{b_n}$
- př. $m=2, n=1$: $\operatorname{Res}(f,g) = a_2 \cdot b_1^2 (\alpha_1 - \beta_1)(\alpha_2 - \beta_1)$

$= \alpha_1\alpha_2 - (\alpha_1+\alpha_2)\beta_1 + \beta_1^2$

$= a_2 b_1^2 \left(\frac{a_0}{a_2} + \frac{a_1}{a_2}\cdot\frac{b_0}{b_1} + \left(\frac{b_0}{b_1}\right)^2 \right) = a_0 b_1^2 - a_1 b_1 b_0 + a_2 b_0^2$

- $\operatorname{Res}(g,f) = (-1)^{m\cdot n} \operatorname{Res}(f,g)$
- $\operatorname{Res}(f,g) = a_m^n \cdot \prod_{i=1}^{m} g(\alpha_i)$ (protože $g(\alpha_i) = b_n(\alpha_i - \beta_1)\cdots(\alpha_i - \beta_n)$)
- př. $\operatorname{Res}(f, f') = ?$

$$\operatorname{Res}(f,f') = a_m^{m-1} \cdot \prod_{i=1}^{m} f'(\alpha_i) = a_m^{m-1} \cdot \prod_{i=1}^{m} \left(a_m \cdot \prod_{\substack{j=1 \\ j\neq i}}^{m} (\alpha_i - \alpha_j) \right) = a_m^{2m-1} \cdot \prod_{i\neq j} (\alpha_i - \alpha_j) =$$

$f(x) = a_m(x-\alpha_1)\cdots(x-\alpha_m)$

$f'(x) = a_m[(x-\alpha_2)\cdots(x-\alpha_m) + \dots + (x-\alpha_1)\cdots(x-\alpha_{m-1})]$

$f'(\alpha_i) = a_m[(\alpha_i-\alpha_1)\cdots(\alpha_i-\alpha_{i-1})(\alpha_i-\alpha_{i+1})\cdots(\alpha_i-\alpha_m)]$

$$= (-1)^{\binom{m}{2}} \cdot a_m^{2m-1} \cdot \prod_{i<j} (\alpha_i - \alpha_j) = (-1)^{\binom{m}{2}} \cdot a_m \cdot D(f)$$

- Sylvestrova matice je $(m+n)\times(m+n)$ matice

a

$$\operatorname{Syl}(f,g) = \begin{pmatrix} a_m & a_{m-1} & \cdots & a_0 & 0 & \cdots & 0 \\ 0 & a_m & \cdots & a_1 & a_0 & \cdots & 0 \\ \vdots & & & & & & \\ 0 & \cdots & 0 & a_m & \cdots & & a_0 \\ b_n & \cdots & & & b_0 & \cdots & 0 \\ \vdots & & & & & & \\ 0 & 0 & \cdots & 0 & b_n & \cdots & b_0 \end{pmatrix} \begin{matrix} \} n \\ \\ \\ \\ \} m \end{matrix}$$

($n-1$ nad prvním sloupcem; m řádků)

- Věta: $\det \operatorname{Syl}(f,g) = \operatorname{Res}(f,g)$

- $\mathrm{Res}(f,g) \in \mathbb{C}[a_0, \dots, a_m, b_0, \dots, b_n]$
- $\mathrm{Res}(f,g) = 0 \Leftrightarrow f, g$ mají společný kořen

- Tvrzení: $|\mathrm{Syl}(f,g)| = \mathrm{Res}(f,g)$

$|\mathrm{Syl}(f,g)| = \sum \pm a_{i_1 0} \cdots a_{i_n} b_{i_1 1} \cdots b_{i_m m}$

tedy $\deg \mathrm{Syl}(f,g) = \mathrm{Res}(f,g)$.

Nechť platí $\alpha_1 = \beta_1$.

~~$f(x)(x-\beta_2)\cdots(x-\beta_n) - g(x)(x-\alpha_2)\cdots(x-\alpha_m) = 0$~~

~~$a_m f(x)(x-\beta_2)$~~

$b(x) \underbrace{b_n (x-\beta_2)\cdots(x-\beta_n)}_{c_{n-1}x^{n-1}+\cdots+c_0} + g(x) \underbrace{(-\alpha_m)(x-\alpha_2)\cdots(x-\alpha_m)}_{d_{m-1}x^{m-1}+\cdots+d_0} = 0$

$a_m c_{n-1} + b_n d_{m-1} = 0$

$a_{m-1} c_{n-1} + a_m c_{n-2} + b_{n-1} d_{m-1} + b_n d_{m-2} = 0$

$\vdots$

$\vdots$

$[a_m \; 0 \cdots b_n \; 0 \cdots 0] \cdot [c_{n-1} \cdots c_0 d_{m-1} \cdots d_0]^T$

$$\mathrm{Syl}(f,g)^T \cdot \begin{pmatrix} c_{n-1} \\ \vdots \\ c_0 \\ d_{m-1} \\ \vdots \\ d_0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ \vdots \\ 0 \end{pmatrix}$$

$\det(\mathrm{Syl}(f,g)) = \det(\mathrm{Syl}(f,g)^T) = 0$

$\mathrm{Res}(f,g) = a_m^n \cdot b_m^m \cdot h\left(\frac{a_0}{a_m}, \dots, \frac{a_{m-1}}{a_m}, \frac{b_0}{b_m}, \dots, \frac{b_{n-1}}{b_m}\right)$

$$= \prod_{i=1}^{m} \prod_{j=1}^{n} (\alpha_i - \beta_j)$$

jelikož žádný z kořenů nás nezajímá

$$\left(\prod_{j=1}^{n} (-\beta_j)\right)^m = \left(\frac{b_0}{b_n}\right)^m$$

- $f(x,y), g(x,y) \in \mathbb{C}[x,y] = (\mathbb{C}[y])[x] = (\mathbb{C}[x])[y]$

$\mathbb{C}(y)[x]$ ... nad. Romanés Res

$Res_x(f(x,y), g(x,y))$,
$Res_y(f(x,y), g(x,y))$

$Res_x(f,g)=0 \iff f$ a g mají společný kořen vzhledem k x v $\mathbb{C}[x,y]$

$Res_y(f,g)=0 \iff$ ——————— y ———

- řešení soustavy $f(x,y)=0$, $g(x,y)=0$

nechť (x_0,y_0) je řešení $\Rightarrow f(x,y_0)$ a $g(x,y_0)$ mají spol. kořen $x_0 \Rightarrow y_0$ je kořen $Res_x(f,g)$

analogicky x_0 je kořen $Res_y(f,g)$

- př. $f(x,y)=xy-2$

$g(x,y)=x^2+2y^2-9$

$$Res_x(f,g)=\begin{vmatrix} y & -2 & 0 \\ 0 & y & -2 \\ 1 & 0 & 2y^2-9 \end{vmatrix} = y^2(2y^2-9)+4 = 2y^4-9y^2+4 = (y^2-4)(2y^2-1) \neq 0$$

$\Rightarrow y_0 \in \{-2, 2, -\frac{\sqrt{2}}{2}, \frac{\sqrt{2}}{2}\}$

$$Res_y(f,g)=\begin{vmatrix} x & -2 & 0 \\ 0 & x & -2 \\ 2 & 0 & x^2-9 \end{vmatrix} = x^4-9x^2+8 = (x^2-1)(x^2-8) \neq 0$$

$\Rightarrow x_0 \in \{-1, 1, 2\sqrt{2}, -2\sqrt{2}\}$

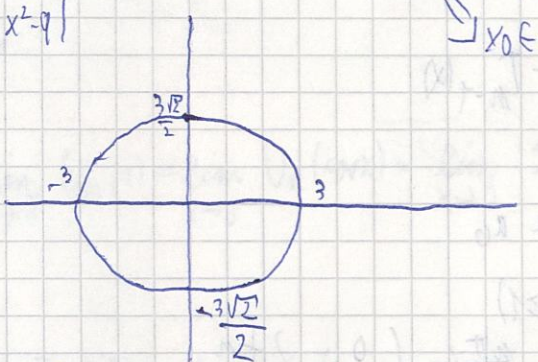

- $f(x), g(x) \in \mathbb{Z}[x]$. Pro které prvočísla p existuje $a \in \mathbb{Z}$: $f(a) \equiv g(a) \equiv 0 \pmod p$

nutná podmínka: $p \mid Res(f,g)$

protože víme $Res(f \bmod p, g \bmod p) = Res(f,g) \bmod p$

- př. $n=5$, $f(x)=5x$, $g(x)=5x+1 \Rightarrow Res(f,g)=\begin{vmatrix} 5 & 0 \\ 5 & 1 \end{vmatrix}=5$, tedy to není postačující podmínka

- $f(x)=a_m x^m + \dots + a_0$

homogenizace: $f(x,y)=a_m x^m + a_{m-1}x^{m-1}y + \dots + a_1 x y^{m-1} + a_0 y^m$

$f([x,1]) = f(x)$

$f([1,0]) = a_m$

- Čebyševovy polynomy

$n \in \mathbb{N}$: jak vyjádřit $\cos(nx)$ pomocí $\cos x$?

$$\cos nx = \frac{(\cos nx + i \sin nx) + (\cos nx - i \sin nx)}{2} = \frac{(\cos x + i \sin x)^n + (\cos x - i \sin x)^n}{2} =$$

$$= \frac{1}{2}\left(\sum_{j=0}^{n} i^{n+j} \binom{n}{j} \cos^{n-j}x \sin^{j}x + \sum_{j=0}^{n} (-i)^{j} \binom{n}{j} \cos^{n-j}x \sin^{j}x \right) =$$

$$= \sum_{j=0}^{\lfloor n/2 \rfloor} i^{2j} \binom{n}{2j} \cos^{n-2j}x \sin^{2j}x = \sum_{j=0}^{\lfloor n/2 \rfloor} (-1)^{j} \binom{n}{2j} \cos^{n-2j}x \left(1-\cos^2 x\right)^{j} = T_n(\cos x) \dots$$

n-tý (ve) Čebyševův polynom 1. druhu

$$T_n(x) = \sum_{k=0}^{\lfloor n/2 \rfloor} (-1)^{k} \binom{n}{2k} x^{n-2k} (1-x^2)^{k}$$

$T_0 \dots$

$T_0(x) = 1$

$T_1(x) = x$

$$T_{n+1}(\cos x) + T_{n-1}(\cos x) = \cos((n+1)x) + \cos((n-1)x) = 2 \cdot \cos nx \cdot \cos x = 2 \cdot T_n(\cos x) \cdot \cos x$$

$$T_{n+1}(x) + T_{n-1}(x) = 2x \cdot T_n(x)$$

$$T_{n+1}(x) = 2x\,T_n(x) - T_{n-1}(x)$$

$\deg T_n(x) = n$

$T_n(x) = a_n x^n + \dots + a_0$

$a_n = 2^{n-1} \quad (n \geq 1)$

$$T_n(0) = a_0 = \cos\frac{n\pi}{2} = \begin{cases} 0 & 2 \nmid n \\ (-1)^{n/2} & 2 \mid n \end{cases}$$

$T_n(1) = 1$

$n \in \mathbb{N}_0$, $U_n(x) \in \mathbb{R}[x]$.

$\sin((n+1)x) = \sin x \cdot U_n(\cos x)$

$U_n \dots$ n-tý Čeb. polynom 2. druhu

$$\sin((n+1)x) = \frac{(\cos x + i \sin x)^{n+1} - (\cos x - i \sin x)^{n+1}}{2i} = \frac{1}{i} \cdot \sum_{k=0}^{\lfloor \frac{n+1}{2} \rfloor} \binom{n+1}{2k+1} (i \sin x)^{2k+1} \cos^{n-2k} x$$

$$= \sum_{k=0}^{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor} (-1)^{k} \cdot \binom{n+1}{2k+1} \cdot \sin^{2k+1}x \cdot \cos^{n-2k}x = \sin x \cdot \sum_{k=0}^{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor} (-1)^{k} \cdot \binom{n+1}{2k+1} (1-\cos^2 x)^{k} \left(\cos^{n-2k} x\right)$$

$$U_n(x) = \sum_{k=0}^{\left[\frac{n}{2}\right]} (-1)^k \binom{n+1}{2k+1} x^{n-2k} (1-x^2)^k$$

$U_0(x) = 1, \quad U_1(x) = 2x$

$$\sin((n+2)x) + \sin(nx) = 2 \cdot \sin((n+1)x) \cdot \cos x$$

$$\sin x \cdot U_{n+1}(\cos x) + \sin x \, U_{n-1}(\cos x) = 2 \cdot \sin x \cdot U_n(\cos x) \cdot \cos x$$

$$U_{n+1}(x) + U_{n-1}(x) = 2x \cdot U_n(x)$$

$$U_{n+1}(x) = 2x\, U_n(x) - U_{n-1}(x)$$

$\deg U_n(x) = n$

$a_n = 2^n$

$$U_n(0) = a_0 = \sin \frac{(n+1)\pi}{2} = \begin{cases} 0 & 2 \nmid n \\ (-1)^{\frac{n}{2}} & 2 \mid n \end{cases}$$

$U_n(1) = n+1$

$$U_n(1) = \lim_{x \to 1} U_n(x) = \lim_{x \to 0} U_n(\cos x) = \lim_{x \to 0} \frac{\sin((n+1)x)}{\sin x} \overset{l'H}{=} n+1$$

- $C([0, 2\pi])$ – spoj. fce $[0, 2\pi] \to \mathbb{R}$. $f, g \in C([0, 2\pi])$:

$$(f \mid g) = \int_0^{2\pi} f(x) \cdot g(x)\, dx \quad \dots \text{skal. součin}$$

$(f \mid g) = (g \mid f)$

$(af_1 + bf_2 \mid g) = a(f_1 \mid g) + b(f_2 \mid g)$

$$(f \mid f) = \int_0^{2\pi} f^2(x)\, dx \geq 0$$

$(f \mid f) = 0 \iff f(x) = 0$

- Tvrzení: Systém fcí $\cos nx, \sin nx$, $n \in \mathbb{N}_0$ je ortogonální vzhledem k $(\ ,\ )$.

- důkaz: 1) pro $m \neq n \in \mathbb{N}_0$ $\quad (\cos mx, \cos nx) = \int_0^{2\pi} \cos mx \cos nx\, dx = \frac{1}{2}\left(\int_0^{2\pi} \cos((m+n)x)\, dx + \int_0^{2\pi} \cos((m-n)x)\, dx\right) =$

$$= \frac{1}{2}\left(\left[\frac{1}{m+n} \sin((m+n)x)\right]_0^{2\pi} + \left[\frac{1}{m-n} \cdot \sin((m-n)x)\right]_0^{2\pi}\right) = 0$$

$$f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} (a_n \cos nx + b_n \sin nx)$$

$$\langle (f(x), \cos kx) = \sum_{n=0}^{\infty} \left(a_n (\cos nx, \cos kx) + b_n (\sin nx, \cos kx) \right) = a_k (\cos kx, \cos kx) = \begin{cases} \pi a_k & k \neq 0 \\ 2\pi a_k & k = 0 \end{cases}$$

$m \neq n \in \mathbb{N}_0$

$$0 = \int_0^{2\pi} T_n(\cos x) \cdot T_m(\cos x)\,dx = \int_0^{\pi} T_n(\cos x) \cdot T_m(\cos x)\,dx + \int_0^{\pi} T_n(\cos(x+\pi)) \cdot T_m(\cos(x+\pi))\,dx =$$

$$= \int_0^{\pi} T_n(\cos x) \cdot T_m(\cos x)\,dx + \int_0^{\pi} T_n(-\cos x) \cdot T_m(-\cos x)\,dx = \left| \begin{array}{l} x = \arccos t \\ dx = \frac{-1}{\sqrt{1-t^2}}\,dt \end{array} \right| =$$

$$= -\int_1^{-1} T_n(t) \cdot T_m(t) \cdot \frac{1}{\sqrt{1-t^2}}\,dt + \int_{-1}^{1} T_n(-t) \cdot T_m(-t) \cdot \frac{1}{\sqrt{1-t^2}}\,dt =$$

$$= \int_{-1}^{1} T_n(t) \cdot T_m(t) \cdot \frac{dt}{\sqrt{1-t^2}}$$

$f, g \in \mathbb{C}[-1,1]$

$$(f, g) = \int_{-1}^{1} f(x) \cdot g(x) \cdot \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}\,dx \dots \text{skal. součin}$$

$(T_n, T_n) \neq 0$. $T_n \perp T_n$, tj. $(T_n(x), T_n(x))$

* $\forall n \in \mathbb{N}$. Jaké je nejmenší možné $C > 0$ takové, že $\exists$ normovaný polynom $f(x) \in \mathbb{R}[x]$ $\deg f = n$, takový, že $\forall x \in [-1,1]$ platí $|f(x)| \leq C$

$n = 1$: $f(x) = x$, $C = 1$

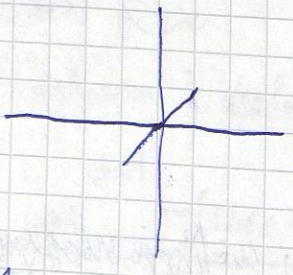

odpověď: $C = \frac{1}{2^{n-1}}$, $f(x) = \frac{1}{2^{n-1}} T_n(x)$